

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Olsztynie

LOL-4101-07-02/2012
P/12/057

Olsztyn, dnia lipca 2012 r.

Pani
Jadwiga Baczevska
Dyrektor
Zespołu Szkół
Ogólnokształcących Nr 3
w Olsztynie

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej ustawą o NIK, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie przeprowadziła w Gimnazjum nr 9 w Olsztynie, wchodzącym w skład Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 3 w Olsztynie („Gimnazjum” lub „Szkoła”), kontrolę w zakresie kształcenia uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych w okresie 2009 r. – I kwartał 2012 r.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli podpisanym 29 czerwca 2012 r., Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, stosownie do art. 60 ustawy o NIK², przekazuje Pani Dyrektor niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia organizację kształcenia uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, które jednak nie miały istotnego wpływu na realizację procesu dydaktycznego.

Podstawą pozytywnej oceny jest:

1. Zapewnienie warunków prawidłowej realizacji zadań w zakresie kształcenia uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych, zarówno pod względem organizacyjnych, jak i merytorycznym.
 - Statut Gimnazjum określał podstawowe zasady organizowania kształcenia specjalnego, o których stanowi art. 71b ust. 2 ww. ustawy o systemie oświaty³, zasady rekrutacji uczniów, zakres zadań nauczycieli i innych pracowników Szkoły oraz prawa i obowiązki uczniów. Zakres prowadzonych zajęć edukacyjnych w Gimnazjum był zgodny z postanowieniami Statutu.
 - Kadra nauczycielska posiadała kwalifikacje zapewniające prawidłowy przebieg procesu dydaktyczno-rewalidacyjnego. Nauczyciele, stosownie do zdiagnozowanych przez Dyrektora Placówki potrzeb,

¹ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.

² W dniu 2 czerwca 2012 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o NIK, wprowadzona ustawą z dnia 22 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. Nr 227, poz. 1482 ze zm.), jednakże na mocy art. 2 ustawy nowelizującej, do postępowań kontrolnych niezakończonych sporządzeniem wystąpienia pokontrolnego do dnia wejścia w życie zmienionych przepisów, stosuje się przepisy dotychczasowe.

³ Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 ze zm.

podnosili swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w szkoleniach i kursach, studiach podyplomowych, w zakresie tematyki których były również zagadnienia integracji uczniów niepełnosprawnych.

- Terminowo przekazywane Radzie Pedagogicznej plany nadzoru pedagogicznego zawierały wszystkie wymagane elementy określone § 21 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 października 2009r. w sprawie nadzoru pedagogicznego⁴, w tym również wskazówki dotyczące pracy nauczycieli z uczniami w oddziałach integracyjnych. Zgodnie z zapisami w tych planach, Dyrektor Placówki przeprowadzał wewnętrzną ewaluację, a raporty z tych czynności przedstawiał Radzie Pedagogicznej.
 - Gimnazjum terminowo przekazywało organowi prowadzącemu dane z baz oświatowych, stosownie do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 16 grudnia 2004 r.⁵. Dane w systemie informacji oświatowej (SIO), zamieszczone były przez Szkołę, na podstawie posiadanych orzeczeń do kształcenia specjalnego, z uwzględnieniem niepełnosprawności sprzężonych.
2. Przestrzeganie obowiązujących zasad organizacji nauczania uczniów niepełnosprawnych o specjalnych potrzebach edukacyjnych.
- Analiza dokumentacji 38 orzeczeń uczniów (54% ogółu) wykazała, że wszyscy oni - stosownie do postanowień § 6 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 20 lutego 2004 r.⁶ - posiadali ważne orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego.
 - Profil działalności Gimnazjum, posiadana baza lokalowa oraz zatrudniona kadra pedagogiczna pozwalały na realizację form rewalidacji i terapii oraz pomocy psychologiczno-pedagogicznej, orzeczeniach wydanych uczniom przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne..
 - Kształcenie wszystkich uczniów w Szkole odbywało się na podstawie opracowanych Indywidualnych Programów Edukacyjno-Terapeutycznych (IPET), zgodnych z postanowieniami rozporządzeń Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 stycznia 2005 r. (obowiązującego do 1 września 2011 r.) oraz z dnia 17 listopada 2010 r.⁷.
 - Realizując zadania edukacyjne określone w IPET, Gimnazjum zaspokajało wszystkie zalecone potrzeby uczniów, w szczególności organizując zajęcia z pedagogiem, psychologiem, logopedą, tyflopedagogiem, rehabilitantem oraz rewalidatorem.
 - Realizując postanowienia § 19 ust. 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie zasad udzielania i pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach⁸ w Gimnazjum utworzono zespoły nauczycieli do planowania i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej. W oparciu o zalecone przez te zespoły formy, sposoby i okres udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej, terminowo (tj. do 30 kwietnia 2011 r.) ustalono sposoby udzielania takiej pomocy oraz wymiar godzin poszczególnych jej form.
3. Wydatkowanie zgodnie z przeznaczeniem środków na finansowanie działalności Gimnazjum.

⁴ Dz. U. Nr 168, poz. 1324

⁵ w sprawie szczegółowego zakresu danych w bazach danych oświatowych, zakresu danych identyfikujących podmioty prowadzące bazy danych oświatowych, terminów przekazywania danych między bazami danych oświatowych oraz wzorów wydruków zestawień zbiorczych (Dz. U. Nr 277, poz. 2746 ze zm.)

⁶ w sprawie warunków i trybu przyjmowania uczniów do szkół specjalnych oraz przechodzenia z jednych typów szkół do innych (Dz. U. Nr 26, poz. 232 ze zm.)

⁷ Odpowiednio: w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach (Dz.U. Nr 19, poz. 167) oraz w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (Dz.U. Nr 228, poz. 1487).

⁸ Dz. U. Nr 228, poz. 1487

- Na potrzeby Gimnazjum, zarówno w roku budżetowym 2010 jak i 2011, wydatkowano po 3.213 tys. zł (99 % planu po zmianach). W pierwszym kwartale 2012 r. wydatkowano 973 tys. zł. Średni miesięczny koszt utrzymania w ww. latach kształtował się w przedziale od 749,95 zł do 870,54 zł. .
 - NIK zwraca uwagę, że w latach objętych kontrolą wydatki na zakup pomocy dydaktycznych stanowiły stosunkowo niewielki odsetek wydatków Szkoły. Na ten cel, w latach budżetowych 2010 – 2011 wydatkowano na ten cel po 15 tys. zł, co stanowiło po 0,004 % ogółu wydatków Gimnazjum w tych latach. W I kwartale 2012 r. wydatkowano na ten cel 3 tys. zł. Podejmowane były działania w celu pozyskania dodatkowych środków na ten cel z innych źródeł, m.in. z PFRON z którego sfinansowano zakup wyposażenia na potrzeby wszystkich oddziałów integracyjnych Zespołu Szkół.
4. Zapewnienie właściwych warunków opieki nad uczniami niepełnosprawnymi o szczególnych potrzebach edukacyjnych.
- Zapewniono możliwość korzystania przez uczniów z profilaktycznej opieki medycznej oraz pomocy przedlekarskiej w nagłych przypadkach. W szkole funkcjonował gabinet zabiegowy wyposażony w podstawowy sprzęt medyczny oraz leki i środki opatrunkowe, umożliwiające udzielenie pierwszej pomocy. Świadczenia w tym zakresie wykonywała pielęgniarka, natomiast profilaktyczną opiekę stomatologiczną zapewniał stomatolog.
 - Budynek Ośrodka spełniał wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁹ (dalej rozporządzenie w sprawie bhp) oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie¹⁰. Przede wszystkim zapewniono łatwy dostęp uczniom niepełnosprawnym ruchowo do Ośrodka oraz (również za pomocą wind) do każdej kondygnacji budynku oraz bezpieczne poruszanie się w nim. Plan ewakuacji Szkoły umieszczone były w widocznym miejscu, a drogi ewakuacyjne oznaczono w sposób wyraźny i trwały.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- Niezabezpieczeniu dwóch wyjść poza obszar szkoły prowadzących bezpośrednio na jezdnię, w tym jednego dla osób niepełnosprawnych. Było to niezgodne z § 7 ust. 4 powołanego wyżej rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. W ocenie NIK, niespełnienie tego wymogu mogło spowodować zagrożenie dla uczniów z powodu możliwości ich nagłego wtargnięcia na jezdnię, tym bardziej że w obrębie tych wyjść parkowały często samochody. O istnieniu potencjalnego zagrożenia Pani Dyrektor została powiadomiona w trybie art. 51 ust. 1 ustawy o NIK i zobowiązała się Pani do podjęcia stosownych działań zapobiegawczych.
- Braku (wskutek ubytków) zabezpieczenia antypoślizgowego na dwóch stopniach schodów prowadzących do budynku Szkoły. Nie podjęcie działań w celu uzupełnienia tych ubytków było niezgodne z wytycznymi zawartymi w § 16 ust. 1 cyt. wyżej rozporządzenia w sprawie bhp, wg którego stopnie schodów nie mogą stwarzać zagrożenia m.in. poprzez możliwość poślizgnięcia. Pani Dyrektor oświadczyła, że usterka ta zostanie usunięta w trakcie planowanego na czas wakacji remontu tych schodów.
- Przekazaniu przez Panią Dyrektor do Systemu Informacji Oświatowej za wrzesień 2010 r. i 2011 r., omyłkowo niepoprawnie opisanych rodzajów niepełnosprawności pięciu uczniów. Nie spowodowało to jednak skutków finansowych, wynikających z wykorzystywania tych danych w procedurze obliczania części oświatowej subwencji ogólnej, gdyż omyłkowe zapisy nie spowodowały zakwalifikowania tych

⁹ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.

¹⁰ Dz. U. Nr 75, poz. 690 ze zm.

uczniów do niewłaściwych tzw. grup wagowych (np. ucznia, któremu w orzeczeniu zdiagnozowano słabe słyszenie, w SIO wykazywano w grupie słabo widzących).

- Nie powiadomieniu przez Panią Dyrektor na piśmie rodziców o ustalonych formach, sposobach i okresach udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz wymiarze godzin poszczególnych form pomocy – stosownie do wymogu określonego w § 34 ust. 4 cyt. wyżej rozporządzenia w sprawie zasad udzielania i pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

NIK zwraca uwagę na fakt, że pedagog nie dysponował nowoczesnymi narzędziami diagnostycznymi, przydatnymi w pracy z uczniami oddziałów integracyjnych, w postaci np. tzw. „baterii metod diagnozy przyczyn niepowodzeń szkolnych (...)”, a także kwestionariuszem do badania agresywności młodzieży – „reaktywność emocjonalna”. Z udzielonych przez Panią Dyrektor wyjaśnień wynika, że narzędzia tego rodzaju zostaną zakupione w najbliższym czasie.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie wnosi o podjęcie działań mających na celu:

1. Powiadomienie rodziców uczniów niepełnosprawnych o formach, sposobach i okresach udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej, w formie wymaganej przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r.
2. Wyeliminowanie przypadków błędnego wprowadzania do SIO danych o uczniach niepełnosprawnych.
3. Zabezpieczenie szlaków komunikacyjnych wychodzących poza teren Szkoły, w sposób uniemożliwiający uczniom nagle wtargnięcie na jezdnię.
4. Pełne zabezpieczenie przeciwpoślizgowe schodów zewnętrznych w budynku głównym.

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Olsztynie, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy o NIK, oczekuje przedstawienia przez Panią Dyrektor w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków, bądź o podjętych działaniach w celu ich realizacji lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Pani prawo zgłoszenia na piśmie do dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Olsztynie umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy o NIK, termin nadeśnięcia informacji o której mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.

Z poważaniem